

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
ГжЗ 295/22
8.9.2022.године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Миланке Вукчевић председника већа, Весне Караџић-Ристић и Весне Џелетовић Цуцић, чланова већа у парници тужиоца АА из ...-..., ул. ... бр. ..., чији је пуномоћник Мирјана Милановић, адвокат из Београда, ул. Ђорђа Илића бр. 15а, против тужених Данграф д.о.о., ББ из Београда и ВВ, свих из ..., ул. ... бр. ..., које заступа Дејан Богдановић, адвокат из Београда, ул. Влајковића бр. 28, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужених, изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 716/21 од 16.3.2022. године, у седници већа одржаној дана 8.9.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужених и **ПОТВРЂУЈЕ** се пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 716/21 од 16.3.2022. године у ставу првом и трећем изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 716/21 од 16.3.2022.године у ставу четвртом изреке, па се обавезују тужени "Данграф" д.о.о. ББ и ВВ да тужиоцу АА солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 82.200,00 динара, у року од 15 дана од пријема ове пресуде, док се захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 49.200,00 динара, одбија, као неоснован.

ОДБИЈА СЕ захтев тужених за накнаду трошкова другостепеног поступка као **НЕОСНОВАН**.

Образложење

Изреком побијане пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 716/21 од 16.3.2022. године, у ставу првом обавезани су тужени Данграф д.о.о. као оснивач издавач Дневног листа "Данас", ББ, главни и одговорни уредник и ВВ, новинар да тужиоцу, АА

на име накнаде нематеријалне штете због повреде части и угледа солидарно исплати износ од 80.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 16.3.2022.године, као дана пресуђења, па до коначне исплате. Ставом другим изреке одбијен је захтев тужиоца, у делу у коме је тражио да се обавезу тужени Данграф д.о.о. Београд, као оснивач издавач Дневног листа "Данас", ББ, као главни и одговорни уредник, ВВ као новинар, да му преко досуђеног износа од 80.000,00 динара, исплате износ од још 420.000,00 динара, до траженог износа од 500.000,00 динара, са припадајућом законском затезном каматом. Ставом трећим изреке обавезан је тужени ББ, као главни и одговорни уредник Дневног листа "Данас" да увод и изреку пресуде објави, у складу са Законом о заштити података о личности, о свом трошку без коментара и без одлагања најкасније у другом наредном броју Дневног листа "Данас", а почев од правноснажности пресуде, док је у преосталом делу, којим је тужилац тражио да се објави цела пресуда, захтев одбијен. Ставом четвртим изреке обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка у укупном износу од 131.400,00 динара.

Против одлуке садржане у ставу првом, трећем и четвртим изреке ове пресуде жалбу су благовремено изјавили тужени, побијајући је због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде, сходно овлашћењима из члана 386 Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр.72/11 са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд је нашао да је жалба тужених делимично основана.

У проведеном поступку првостепени суд није починио битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, као ни битну повреду из тачке 12 тога члана, на коју се неосновано жалбом тужених указује, с обзиром да је тај суд за своју одлуку дао јасне и потпуне разлоге о одлучним чињеницама, тако да се правилност и законитост исте могу са сигурношћу испитати.

Према утврђеном чињеничном стању у штампаном издању дневног листа „Данас“ од ... године под насловом „...“ је наведено "Иако је Влада још у фебруару ове године расписала конкурс за избор директора неколико јавних предузећа, међу којима и ЈП Склоништа Србије, АА је и данас, седам година од када је постављен на ту функцију, а три након што му је истекао мандат и даље на месту директора предузећа. АА је пре две године истекао и мандат вршиоца дужности директора. Међутим, запосленима у овом предузећу, који су "Данасу" доставили низ примедби на рад директора смета то што је актуелни в.ф. као политички кадар СПО дошао у јавно предузеће и преко „партијске линије“, како тврде, запослио "бар 50 људи", што је појединима повећао коефицијенте, делио стимулације и преко тендера у тренутку док фирма има проблема са великим губитком, набављао службена возила и у њих уграђивао ГПС системе за праћење, плаћао оглашавања милионским цифрама. АА је у одговорима "Данасу", већину тих оптужби демантовао. Запослени, између осталог, тврде, да је АА коефицијенте делио по партијско-сајамско линији (раније био директор на ..., не по знању и способностима, тако да су неки са средњом стручном спремом имали и по 10.000,00 до 20.000,00 динара већу плату од оних који имају факултете. Они

тврде да је већина ствари око плата проглашена и пословном тајном, баш као и запошљавање мимо конкурса и дељење стимулација. Доласком АА за ..., запослени тврде, одмах је донета одлука да се мења комплетан програм у који запослени убацују податке о стању склоништа, инвентару предузећа, тако да је расписана јавна набавка на којој је победила програмерска кућа А8АУ из Београда, као једини понуђач. Они тврде да је за тај нови програм плаћено 2,5 милиона динара и да се сваке године са истом кућом обнавља уговор о одржавању тог система и да је последњи био вредан два милиона динара. Они подсећају да је та услуга 2013. коштала 400.000,00 динара, а наредне године 750.000,00 динара, да би на крају достигла цену од два милиона динара. Одговарајући на наше питање, да ли је тачно да ЈП за склоништа сваке године расписују конкурс за одржавање информационог система на ком побеђује иста фирма, те да је на последњем конкурс у та услуга плаћена два милиона динара, АА није помињао вредност уговора, али је рекао како је ЈП „спровело поступак јавне набавке мале вредности у складу са Законом о јавним набавкама". Јавна набавка мале вредности услуга, одржавања информационог система АSW за потребе ЈП, подразумева, поред превентивног и корективног одржавања, консултантске услуге за коришћење система, испоруку нових верзија апликативног система, дораду и омогућавање функционалности по захтеву-истиче АА. Он напомиње и да је, на захтев предузећа, извршена и дорада и уведене су нове функционалности у системима, попут система за финансирање и рачуноводство, за рад Службе одржавања склоништа, систем електронске писарнице, електронског протока докумената, као и праћења људских ресурса. Међутим, осим „баснословног" уговора за одржавање ИТ система, неколико радника у предузећу, које је према последњем извештају АПР-а, прошлу годину завршило са 129 запослених, тврди да је пре две године АА одлучио да у службена возила угради ГПС систем за праћење. За уградњу тог система фирма је платила како кажу 1,2 милиона динара, плус за одржавање још 800.000,00 динара. „Да не говоримо сада о томе како су службена возила остајала без струје, јер су се акумулатори истрошили током викенда, иначе, возила се викендом паркирају у закључаној гаражи, а ГПС остаје активан и колико је акумулатора куповано, важно је напоменути да се сада дошло до одлуке да се прода чак седам возила, а шта је са уложеним новцем у ГПС" истичу запослени. В.д. директора АА тврди за наш лист, да није тачно да је Јавно предузеће за склоништа издвојило 1,2 милиона динара за куповину система ГПС система, већ да је програмом пословања за 2016.годину предвиђена набавка услуга уградње ГПС уређаја и сателитског надзора 26 службених возила и да је склопљен уговор за цену од 429.000,00 динара. Ове године у програму пословања предвиђена је, тврди он, продаја седам возила са којих су скинути ГПС уређаји. Директор овог јавног предузећа за "Данас" демантује тврдње запослених да су поједини имали и по 20.000,00 динара веће плате. Није тачно да запослени са средњим степеном стручне спреме имају до 20.000,00 динара веће плате од запослених са високом стручном спремом- кратак је АА. Он додаје да је распон коефицијената утврђен „потписаним Колективним уговором за Јавно предузеће за склоништа, а на основу стручне спреме, сложености посла, одговорности и услова рада, у складу са Правилником о организацији и систематизацији послова". Од 31. децембра 2013. године до данас Јавно предузеће за склоништа није примило ни једног запосленог на неодређено време, из разлога што није добијена сагласност за пријем новозапослених-истиче АА. ЈП склоништа Србије су прошлу годину, према подацима АПР, завршиле у минусу већем од 124 милиона динара. У претходној, 2015. години, минус је био још

већи и износио је 180 милиона динара." Објављено је још и то:"..." У штампаном издању дневног листа „Данас" од ... године до ... године под насловом „..." је наведено:" На адресу главног и одговорног уредника Данаса ... стигао је захтев за објављивање одговора Јавног предузећа за склоништа, као реакција на текст „Изгубио милионе, па купио ГПС" који је у нашем листу објављен дана У захтеву, који потписује ЈП за склоништа, тврди се да објављени текст садржи „неистините информације, којим се вређају права и интереси ЈП за склоништа". Између осталог, наводи се да је неистина да је наведено ЈП купило ГПС уређаје, већ да је „реализована набавка и услуге уградње ГПС уређаја и сателитског праћења". У одговору се даље наводи да је циљ оваквог презентовања информација „сензационализам", да су непотпуне информације о финансијским показатељима, те да од 2013.године ЈП за склоништа губитке покрива „искључиво из сопствених средстава" и „без помоћи средстава из буџета". У одговору ЈП за склоништа се даље наводи да АА никада није био в.д.директора овог предузећа, те да је неистина да постоји сукоб између директора и запослених. Не улазећи у то због чега је ЈП чекало готово месец дана да реагује на текст, морамо да напоменемо да је директор ЈП АА пре објављивања текста добио прилику да одговори на све прозивке радника, коју је он ... и искористио. Његови одговори су објављени у предметном тексту. Циљ "Данаса" није био „сензационализам", нити дезинформисање јавности, већ супротно. Једина намера је била да реагујемо на захтев запослених, који тврде да у предузећу у коме раде постоје проблеми за које је одговорно руководство и покушамо да утврдимо због чега је ЈП за склоништа, према подацима у АПР, прошлу годину завршила у минусу већем од 124 милиона динара, а 2015. у минусу од 180 милиона динара. Првотужени је издавач дневног листа „Данас, друготужени главни и одговорни уредник, а трећетужена новинар дневног листа „Данас".

Одлучујући о основаности постављеног захтева, имајући у виду писмене доказе и исказе тужиоца и тужене ВВ, првостепени суд је нашао да, у конкретном случају, имајући у виду садржину тектова и њихов целокупан катекст, који се односи на изнете чињенице, да су тужени одговорни да тужиоцу накнаде нематеријалну штету коју је претрпео, посебно обзиром да тужени нису суду доставили, ни предложили извођење доказа у прилог тврдњи да се на основу информација, које су поседовали у време објављивања истих, могла утврдити њихова истинитост у мери које чине вероватним да су истините, односно потпуне. Наиме, по налажењу првостепеног суда из дописа запослених из наведеног ЈП, тужени нису били у могућности да утврде истинитост информација и то у мери која њену истинитост чини вероватном, а имајући у виду садржину саме информације, односно дужност провере ове информације пре објављивања текста са дужном и већом пажњом, док чињеница да у самом тексту новинар наводи да садржина објаве не представља лични став, већ став запослених, који су се обратили првотуженом дневном листу, не умањује ту обавезу. Како су предметне информације објављене у штампаном издању независних дневних новина „Данас" дана ... године и од ...године до 1.10.2017.године неистините, непроверене и непотпуне, то исте чини лезионо подобним да повреде част и углед тужиоца, првостепени суд је нашао да је тужилац на наведени начин претрпео нематеријалну штету, па је у смислу одредби члана 5 став 1 и 2, 9 став 1, 15 став 1 тачка 1, 79 став 1, 84 став 1, 112 став 1, 115, 117, 120 Закона о јавном информисању и медијима, члана 199 Закона о облигационим односима, као и члана 10 став 1 Конвенције за заштиту људских права и основних слобода обавезао тужене, „Данграф" д.о.о. ББ, главног и одговорног уредника и новинара, ВВ да му исту накнаде. Осим тога, првостепени суд

је обавезао туженог ББ, као главног и одговорног уредника да објави увод и изреку, о свом трошку без коментара и без одлагања, најкасније у другом наредном броју Дневног листа "Данас" од правноснажности пресуде. Одлучујући о висини нематеријалне штете првостепени суд је ценећи релевантне околности, које се односе на интезитет душевних болова због повереде части и угледа, посебно утврђене из исказа тужиоца саслушаног у својству странке (да су због објављивања наведених информација разне непријатности имали и он и његова породица-супруга која је ..., а због постављања непријатних питања је напустио прославу матуре, да је имао здравствене тегобе, а већ болује од дијабетеса и да је имао несанице и сл.), како је то прописано одредбом чл. 200 Закона о облигационим односима, у вези члана 232 ЗПП, па је одлучио као у изреци побијане пресуде.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, које се ни жалбеним наводима тужених не доводи у сумњу, правилно је поступио првостепени суд када је нашао да су тужени одговорни да тужиоцу накнаде нематеријалну штету због повреде части и угледа, услед објављивања неситинитих и непотпуних информација у предметним текстовима, у контексту којим се личност и углед тужиоца омаловажава, као и да је тужилац доказао да се догодила повреда права његове личности, да му је та повреда проузроковала штету и да постоји узрочна веза између предузете радње и насталих последица и правилно је тај суд на спорни однос парничних странака применио материјално право и то наведене одредбе Закона о јавном информисању и медијима, Закона о заштити података о личности и Закона о облигационим односима, када је одлучио као у изреци побијане пресуде.

С тога се неосновано жалбом тужених оспорава правилност одлучивања првостепеног суда, посебно правилност примене материјалног права, с обзиром да је тај суд правилно имао у виду дужност новинарске пажње, која је захтевала проверу овако изнетих информација, те се супротно наводима тужених не може сматрати да су, у конкретном случају, поступали у смислу одредбе чл.9 Закона о јавном информисању и медијима. Ово са разлога што су и по налажењу овога суда, наведене информације објављене о тужиоцу су недопуштене, с обзиром да не постоји интерес јавности да сазна неистиниту информацију, а посебно не ону којом се о субјекту информације ствара лажна представа. Ово са разлога што је пре објављивања предметних текстова постојала је дужност новинарске пажње, која обавезује тужене да примерено околностима, провере порекло, истинитост и потпуност података о догађају, појави, или личности на коју се односи садржина информације, прописивање које дужности служи како заштити јавности од неистинитих и недопуштених информација, тако заштити личности на коју се информација односи, а чија би права и интереси могли бити повређени објављивањем неистините и недопуштене информације. Како се конкретном случају, спорним текстовима, широј јавности сугерише постојање незаконитог поступања тужиоца на штету јавног интереса и злоупотреба службеног положаја, као и несавесно поступање у вршењу службе (изнете тврдње су да је тужилац лице коме је пре две године истекао и мандат вршиоца дужности директора, да је преко „партијске линије", запослио "бар 50 људи" и појединима повећао коефицијенте, делио стимулације и преко тендера у тренутку док фирма има проблема са великим губитком, набављао службена возила и у њих уграђивао ГПС системе за праћење, које је плаћао милионским цифрама, као и да је закључио „баснословни" уговор за одржавање ИТ система и да је на челу државне фирме, која је прошле године

изгубила милион евра, а претходне још више, потрошио стотине хиљада динара на уређаје за праћење службених аутомобила, а онда те апарате скинуо с кола, а њих продао), што представља проверљиве информације, доступне новинарима, при чему су као непроверене и непотпуне презентоване јавности као чињенице, то следи да је истима, као лезионо способним, проузрокована наведена повреда права личности тужиоца. Информација у наслову "Изгубио милионе", иако је извршена провера у АПР-у не може се сматрати потпуном информацијом, нити тачном, јер се из садржине извештаја Агенције за привредне регистре не може утврдити начин, разлог и појединачна одговорност за настале губитке у пословању наведеног ЈП, па иста не може представљати чињеничну основу за изношење вредносног суда да је управо тужилац "изгубио милионе", који просечног читалаца наводи на закључак да постоји лична одговорност тужиоца за настанак овог губитка и инсинуира одговорност тужица за пословање ЈП за склоништа са губитком, при чему за то не постоје адекватни докази о постојању неког вида личне одговорности за настали губитак, па непотпуна информација, тзв. полуистина, такође води повреди части и угледа, имајући у виду да уколико се ради о информацији која је подобна да доведе у питање част и углед неког лица, исто као субјект информације, није у обавези да доказује негативне чињенице-неистинитост и непотпуност те информације о себи, него је на ономе ко информацију објави терет доказивања, на који начин, у конкретном случају тужени нису поступили.

Одредбом члана 10 став 1 Конвенције за заштиту људских права и основних слобода је прописано да свако има право на слободу изражавања. Ово право укључује слободу поседовања сопственог мишљења, примања и саопштавања информација и идеја, без мешања јавне власти и без обзира на границе, а ставом 2 истог члана да пошто коришћење ових слобода повлачи за собом дужности и одговорности, оно се може подвргнути формалностима, условима, ограничењима, или казнама прописаним Законом, у интересу националне безбедности, територијалног интегритета, или јавне безбедности, ради спречавања нереда, или криминала, заштите здравља или морала, заштите угледа или права других и сл. која слобода говора није неограничена, при чему сходно истој Конвенцији слобода изражавања садржи како дужности, тако и одговорности, које се обавезују и медије, чак и када је реч о стварима од озбиљне јавне забринутости, као и да се слобода говора може ограничити због угледа и права других.

Неосновани су наводи тужених да је тужилац, с обзиром на то да је директор јавног предузећа дужан да испољи, у односу на просечног човека, виши ниво толеранције у погледу изношења информација које су подобне да повреду част и углед, јер се предметне информације могу подвести под критику начина вршења јавне функције тужиоца, имајући у виду управо то да текст имплицира да је тужилац злоупотребио свој положај. Ово са разлога што, иако је дозвољена критика његовог рада и јавног деловања путем медија, јер су медији одговорни јавности и дужни да јавност информишу истинитим, потпуним, благовременим информацијама о догађајима и личностима, о којима јавност има оправдан интерес да зна, поготово када се ради о питањима од јавног значаја, како би се на тај начин отворила шира дискусија о одређеном проблему, на демократски начин формирало јавно мњење и скренула пажњу на одређене догађаје и појаве, исто не значи да се могу износити неистините, непотпуне и увредљиве информације, које повређују нечију част и углед. Будући да свако има право да истинито, потпуно и благовремено буде обавештен о питањима од јавног значаја, улога новинара није да пренесе информације које нису адекватно проверене, већ да се бави истраживачким новинарством, да из различитих извора

покуша да дође до што тачнијих информација, да исте изворе упореди, те да добијене информације објави на начин који не компромитује право грађана да буду истинито обавештавани од стране медија. Како су тужени објавили непроверене и делимично непотпуне информације, излазећи из оквира слободе новинарске пажње, слободе објављивања информација од јавног интереса, у конкретном случају интерес заштите права тужиоца је доминантан, а садржина предметних текстова у својој целокупној превазилази право на слободу изражавања и представља објективно увредљиву, а самим тим и противправну инкриминацију, која је недопуштена и ствара погрешну слику о тужиоцу, имајући у виду да се ради о лицу које у време објављивања предметних текстова није било осуђивано, ствара погрешан утисак јавности о личности тужиоца личности, о његовом деловању и раду, а којима је доведен у питање његов морал и професионални углед, те повређен његова част и углед.

Супротно жалбеним наводима тужених, правилно је првостепени суд, у смислу одредбе члана 120 Закона о јавном информисању и медијима обавезао туженог ББ, као одговорног уредника првотуженог медија да објави увод и изреку ове пресуде о свом трошку без коментара и без одлагања најкасније у другом наредном броју Дневног листа "Данас" а почев од правноснажности пресуде, обзиром да се објављивањем у дневним новинама "Данас" увода и изреке пресуде на задовољавајући начин саопштава јавности исход спора, у коме је утврђена повреда части и угледа тужиоца и у довољној мери се остварује сврха овог вида заштите из члана 120 Закона о јавном информисању, а у вези одредбе члана 199 Закона о облигационим односима.

Правилно је првостепени суд, супротно жалбеним наводима тужених, одлучујући о висини накнаде нематеријалне штете, применом одредбе члана 200 став 2 Закона о облигационим односима, одлучио о висини исте, сходно којој одредби висину новчане накнаде нематеријалне штете суд утврђује оценом значаја повређеног добра и циља досуђивања те накнаде, те да се истом не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом. Приликом одлучивања о висине те накнаде, тај суд је имао у виду, да је с обзиром на посао којим се тужилац бави, морао бити спреман на критику и толеранцију вишег нивоа у односу на обичног човека, али је имајући у виду тежину и значај објављених информација, односно укупну садржину и контекст у коме се тужилац помиње у истима, објављеним у дневним новинама „Данас“ које су високотиражне, као и друштвени и професионални положај тужиоца, објективне и субјективне последице настале објављивањем конкретних неистинитих информација, па је тужиоцу досудио новчану накнаду у наведеном износу.

Са изложеног, Апелациони суд је у смислу одредбе чл.390 ЗПП одлучио као у ставу првом изреке ове пресуде.

Међутим, у делу који се односи на одлуку о трошковима парничног поступка, основано се жалбом тужених указује да је у том делу одлука заснована на неправилној примени материјалног права. Наиме, правилно је поступио првостепени суд када је тужене обавезао да тужиоцу солидарно накнаде трошкове на име заступања од стране адвоката на 4 одржана рочишта у износу од по 10.500,00 динара, заступања на 2 неодржана рочишта у износу од по 6.000,00 динара, на име састава жалбе у износу од

18.000,00 динара и таксе на пресуду и жалбу у износу од по 5.100,00 динара, док по налажењу овога суда, тужиоцу не припада право на накнаду на име судске таксе на жалбу и на другостепену одлуку према вредности предмета спора, већ по делимичном успеху у спору, сходно одредби тар.бр.2 Закона о суским таксама, па је Апелациони суд у смислу одредбе чл.401 тач.3 ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

С обзиром на исход овог спора, Апелациони суд је одбио захтев тужених за накнаду трошкова другостепеног поступка, па је у смислу члана 165 став 1 ЗПП одлучио као у ставу трећем изреке.

Председник већа-судија
Миланка Вукчевић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић